

Επισημάνσεις επί του Ν.4412/16 Δημόσιες Συμβάσεις Έργων Προμηθειών και Υπηρεσιών

Χρήστος Μητκίδης Πάρεδρος Νομικού
Συμβουλίου του Κράτους σχετικές εκδόσεις

“Συμβάσεις Δημοσίων Έργων”,

“Νομική Βιβλιοθήκη 2009 και Δημόσιες
συμβάσεις μελετών και συναφών υπηρεσιών”

Ν. 4412/16 (ΦΕΚ-147 Α/8-8-16)

Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)

- ΒΙΒΛΙΟ Ι - ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΈΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
- **ΜΕΡΟΣ Α - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ** σελ.8
- ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ – ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ σελ. 13
- ΤΜΗΜΑ ΙV - ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ σελ. 18
- **ΤΙΤΛΟΣ 2 - ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ** σελ 21
- **ΤΙΤΛΟΣ 3 - ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**
- ΤΜΗΜΑ Ι – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ σελ. 27
- ΤΜΗΜΑ ΙΙ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΕΣ
- ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ άρθ. 33 - 43 σελ. 37
- ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ - ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ
- **ΕΝΟΤΗΤΑ 1 – ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ** άρθ. 44 - 60 ΣΕΛ. 54
- **ΕΝΟΤΗΤΑ 2 - ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ** ΆΡΘ. 61 - 70 ΣΕΛ. 73
- **ΕΝΟΤΗΤΑ 3 - ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ 71-72** ΣΕΛ. 79
- **ΕΝΟΤΗΤΑ 4 - ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ** άρθ. 73-78 σελ. 83
- **ΕΝΟΤΗΤΑ 5 - ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΠΟΔΕΙΞΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ** άρθρ. 79 - 85 σελ.92
- **ΕΝΟΤΗΤΑ 7 - ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ** άρθ. 86 - 91 σελ. 99
- **ΕΝΟΤΗΤΑ 7 - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ** άρθ. 92 - 97 σελ. 106
- **ΕΝΟΤΗΤΑ 8 - ΣΤΑΔΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ** άρθ. 98 - 106 σελ. 111
- ΤΜΗΜΑ ΙV - ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σελ.121
- **Ενότητα 3 - ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΤΩ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ /** άρθ. 116-128 σελ. 126
- **ΜΕΡΟΣ Β - ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ** σ. 132
- **ΜΕΡΟΣ Γ - ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σ. 226

Ν. 4412/16 (ΦΕΚ-147 Α/8-8-16)

Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)

- ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ - ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΩΗΝ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΜΕΩΝ σ. 230
- ΜΕΡΟΣ Α - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ σ.230
- ΜΕΡΟΣ Β - ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ σ.314
- ΒΙΒΛΙΟ ΙΙΙ – ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ σ. 318
- ΒΙΒΛΙΟ ΙV - ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σ. 322
- ΤΙΤΛΟΣ 1 - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ σ.322
- ΤΙΤΛΟΣ 2 - ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔ.ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ σ.323
- ΤΙΤΛΟΣ 3 - ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΟΥ ΠΡΟΗΓΕΙΤΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΑΨΗΣ σ.337
- ΤΙΤΛΟΣ 4 - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ σ.339
- ΒΙΒΛΙΟ V - ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ σ. 340
- ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΑ σ. 353

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ Ν. 4412/2016 ΧΡΗΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ

**Συγκεντρώνει σε 379 άρθρα
όλη την νομοθεσία Δημοσίων Συμβάσεων,
(Εθνική και Ευρωπαϊκή)
για Προμήθειες Έργα και Υπηρεσίες**

Καταργεί πλήθος διατάξεων

Άρθρο 377

- Καταργεί τον Ν.3669/2008 για τα έργα με εξαίρεση των άρθρων 80 - 110 για τα μητρώα, (παραμένουν σε ισχύ μέχρι την έκδοση του ΠΔ του άρθ 83)
- Καταργεί τον Ν.3316/2005 πλην του άρθ 2 για την δωρεά μελέτης, πλην του άρθ 11.2 στο οποίο όμως διατηρεί το ΠΔ 696/1974 για προδιαγραφές μελετών πλην του άρθ 39 περί εγγραφής στα μητρώα μελετητών, πλην του άρθ 40 για το πειθαρχικό δίκαιο των μελετητών τα οποία παραμένουν σε ισχύ μέχρι την έκδοση του ΠΔ του άρθ 83

Μεταβατικές Διατάξεις

Άρθρο 376

- **όπου διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του Ν.4412/2016 εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος**
- **όπου διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης ξεκίνησε πριν την έναρξη ισχύος (8.8.2016) συνεχίζονται και ολοκληρώνονται σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε**

Έναρξη Διαδικασίας Ανάθεσης 1

- Άρθρο 61: Στις συμβάσεις άνω των ορίων της Οδηγίας (έργα >5,224εκ€ χωρίς ΦΠΑ, προμήθειες ή μελέτες >209χιλ € χωρίς ΦΠΑ) χρόνος έναρξης η ημ/νια αποστολής της προκήρυξης στην Εφημ.Ευρ. Ένωσης
  - Άρθρο 66: Στις συμβάσεις κάτω των ορίων της Οδηγίας χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας η ημ/νία δημοσίευσης στο ΚΗΜΔΗΣ
  - Άρθρο 117: Για Συνοπτικούς Διαγωνισμούς (πρόχειρους διαγωνισμούς)<60χιλ€
χρόνος έναρξης της διαδικασίας η ημ/νία δημοσίευσης της Προκήρ στο ΚΗΜΔΗΣ
  - Άρθρο 118: Για απευθείας ανάθεση(ενιαία έργα μελέτες προμήθειες υπηρεσίες)
χρόνος έναρξης νοείται η ημ/νία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς
- Αν έχει αρχίσει η διαδικασία ανάθεσης πριν την 8.8.2016 ακολουθούμε τις προηγούμενες διατάξεις

Έναρξη Διαδικασίας Ανάθεσης 2

Οι υπογεγραμμένες συμβάσεις έργων, μελετών κλπ, συνεχίζουν να εκτελούνται κανονικά με τις παλιές διατάξεις

Γενικές Ρυθμίσεις: Άρθ 129-133 για όλες τις συμβάσεις προμήθειες μελέτες έργα κλπ (διαφέρουν σε ελάχιστες περιπτώσεις από τις παλιές)

Ειδικές Ρυθμίσεις: Άρθρα 134-177 για συμβάσεις έργων (ακολουθούν την σειρά του Ν.3669/2008), Άρθρα 182-199 για συμβάσεις μελετών

Άρθρα 200-215 για συμβ. προμηθειών, Άρθρα 216-220 για συμβ. υπηρεσιών

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σύμφωνα με την παρ 4 του άρθ 1

«οι διατάξεις των άρθ 134-181 εφαρμόζονται στην εκτέλεση συμβ. έργων των περιπτώσεων α και β της παραγράφου 2, συμπληρωματικά

προς τις διατάξεις του Κεφ Ι του Μέρους Β του Βιβλίου Ι άρθ 129-133

και του μέρους Β του Βιβλίου ΙΙ άρθρα 335-338

= οι διατάξεις των αρθ 134-181 περί εκτέλεσης συμβάσεων δημ έργων (σχεδόν ίδιες με τις διατάξεις των άρθ 30-78 του Ν3669/08) εφαρμόζονται και στις συμβάσεις των εξαιρουμένων φορέων (όπως πριν το Ν.4412/16)

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Αποτελεί το άθροισμα των διατάξεων

- των οδηγιών 2014/24 και 2015/25 που αντικατέστησαν τις γνωστές οδηγίες 2004/17 και 2004/18 που καταργούνται, όπως και τα ΠΔ 59 και 60/2007 που τις είχαν ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο,
- Των καταργούμενων νόμων 4281/2014, 3669.2008, 3316/2005 ΠΔ 118/2007 και του Ν.3886/2010 για τα ασφαλιστικά μέτρα

Ο νόμος ξεκινά με τα άρθρα 1 και 2 πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

- Πέραν των ορισμών της παραγράφου 1, ιδίως για τις ανάγκες εφαρμογής του **Τίτλου 1 του Κεφαλαίου II του Μέρους Β' του Βιβλίου Ι: Κύριος του έργου, φορέας κατασκευής, Διευθύνουσα Υπηρεσία, Τεχνικό Συμβούλιο, Επιτελεστικότητα**
- Πέραν των ορισμών της παραγράφου 1, ιδίως για τις ανάγκες εφαρμογής του **Τίτλου 2 του Κεφαλαίου II του Μέρους Β' του Βιβλίου Ι: Κύριος του έργου, Εργοδότης, Προϊσταμένη Αρχή Διευθύνουσα Υπηρεσία, Τεχνικό Συμβούλιο, Φυσικό Αντικείμενο**

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Άρθρα 3 – 106

- ρυθμίζουν την ανάθεση της σύμβασης (οποιασδήποτε σύμβασης, έργου, προμήθειας ή υπηρεσίας) προέρχονται από την οδηγία 2014/24 (αναφέρονται τα άρθρα που ενσωματώνονται) παρεμβάλλονται όμως και διατάξεις **κυρίως από το ν. 4281/2014**, που καταργήθηκε χωρίς ποτέ να εφαρμοστεί.

Τέτοιες διατάξεις είναι

Αρθ 36 Υποχρέωση Χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ

Αρθ39 Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.

Αρθ 41 Ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημοσίων συμβάσεων

(30 περίπου άρθρα από τα 103 είναι εθνικό δίκαιο)

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Άρθρο 106, 107-110, 111-115

ΑΡΘΡΟ 106: Διατάξεις για την ανάθεση συμβάσεων για ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΑΡΘΡΑ 107-110: αναφέρονται στην Οδηγία 2014/24

ΑΡΘΡΑ: 111-115: Διατάξεις της Οδηγίας για διαγωνισμούς μελετών δηλ τους Αρχιτεκτονικούς Διαγωνισμούς κατά το δικό μας δίκαιο.

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Άρθρα 116 – 128

Ανάθεση συμβάσεων με προϋπολογισμούς κάτω των ορίων των ευρωπαϊκών Οδηγιών.

- Συμβάσεις <20.000€ χωρίς ΦΠΑ (αρ118)
- Συμβάσεις 20.000€-60.000€ χωρίς ΦΠΑ (αρ117)
- Συμβάσεις >60.000€ (αρ 120-128)
- Συμβάσεις Τεχνικής Βοήθειας (αρ 119)

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Άρθρα 129 – 133

- γενικά θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
(κάθε μορφής συμβάσεων, έργων, μελετών, προμήθειας, υπηρεσιών).

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Άρθρα 134 – 177 Έργα & 182 – 195 Μελέτες

Ειδικές διατάξεις περί εκτέλεσης των συμβάσεων

Εφαρμόζονται μόνο συμπληρωματικά αν δεν έρχονται σε αντίθεση με τις γενικές διατάξεις των άρθρων 129-133 (βλέπετε σχετικά άρθρο 1 παρ. 4 του νόμου).

Ιδιαίτερη προσοχή στο άρθρο 132 περί τροποποίησης συμβάσεων κατά την διάρκειά τους

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Άρθρα 134 – 177 & 182 – 195

οι διατάξεις για την εκτέλεση των συμβάσεων είναι κατά 99% ίδιες με των ν. 3669/2008 και 3316/2005, επομένως δεν χρειάζεται ειδικότερη ανάλυση (ακολουθούν μάλιστα και την ίδια σειρά).

- Μετά το άρθρο 199 ακολουθούν συμβάσεις προμήθειας προϊόντων όμοιες σχεδόν με του ΠΔ 118/2007

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Άρθρο 221

Στο 221 συμπεριλαμβάνονται συγκεντρωμένες οι διατάξεις για τα όργανα σύναψης των Δημοσίων Συμβάσεων με γνωμοδοτικό έργο (Επιτροπές)

Προσοχή

Σύμφωνα με την παρ 10 του άρθρου 376 μέχρι την έκδοση απόφασης της περ η της παρ 8 του άρθρου 221 ΔΕΝ ΑΝΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ της παρ 1 του άρθρου 50 (με το σύστημα μελέτη κατασκευή)

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Άρθρα 222 – 338

Βιβλίο II (ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΠΡΩΗΝ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΜΕΩΝ (ΟΔΗΓΙΑ 2014/25/ΕΕ)

- **Εξαιρούμενοι είναι οι τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών**

ΠΡΟΣΟΧΗ στην διατύπωση του νόμου: όταν ακούμε αναθέτοντες φορείς είναι μια ένδειξη ότι πρόκειται για σύμβαση εξαιρούμενου φορέα

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Άρθρα 345 – 374

- Ρυθμίζεται η δικαστική προστασία

Ορίζεται Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών
Προσφυγών ΑΕΠΠ

Δομή και Περιεχόμενο του Ν.4412/16

Άρθρα 376 – 379

- Περιέχονται οι μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις και ο χρόνος έναρξης ισχύος.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ 4 ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΜΕ ΑΡΚΕΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΚΑΛΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ